

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

תורה – בראשית פרק לב'

(י) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצה ולמולדתך ואיטיבה עמך: (י) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצה ולמולדתך ואיטיבה עמך: (י) ויאמר יעקב אלהי אברהם ואלהי אברהם דאבא יצחק יי די אמר לי תוב לארצה ולילדותך ואוטיב עמך:

(יא) קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות: (יא) קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות: (יא) זעירו זכותי מכל חסדיו ומכל טבון די עבדת עם עבדך ארי יחידו עברית ית ירדנא הדיו יקעו הויתי לתריו (ב"א, לתרתיו) משריו:

(יב) הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבוא והפני אם על בנים: (יב) הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבוא והפני אם על בנים: (יב) שזבני כעו מידא דאחי מידא דעשו ארי דחל אנא מניה דילמא ייתי וימחנני אמא על בנאי:

(יג) ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתני את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב: (יג) ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתני את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב: (יג) ואת אמרת אוטבא אוטיב עמך ואשווי ית בנך סגיאין כחלא דימא די לא יתמנון מסגי:

רש"י

ומכל האמת – אמנת דכריך ששמרת לי כל ההבטחות שהבטחתני: כי במקלי – לא היה עמי לא כסף ולא זהב ולא מקנה אלא מקלי לבדו. ומדקס אגדה נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן:

(יב) מיד אחי מיד עשו – מיד אחי שאין נוהג עמי כאח אלא כעשו הרשע:

(יג) היטב איטיב – היטב בזכותך איטיב בזכות אבותיך (ב"ר): ושמתני את זרעך כחול הים – והיכן ח"ל כן והלא לא ח"ל אלא (שם כח) והיה זרעך כעפר הארץ. אלא שא"ל (שם) כי לא לעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך ולאברהם אמר הרבה הרבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים:

(י) ואלהי אבי יצחק – ולהלן הוא אומר ופחד יצחק ועוד מהו שחזר והזכיר שם המיוחד היה לו לכתוב האומר חלי שוב לארץ וגו'. אלא כך אמר יעקב לפני הקב"ה שתי הבטחות הבטחתי אחת בלחתי מבית אבי מבאר שבע שאמרת לי אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק ושם אמרת לי ושמרתך בכל אשר תלך. ובזית לבן אמרת לי שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך ושם נגלית אלי בשם המיוחד לבדו שנאמר ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך וגו' בשתי הבטחות האלו אני בא לפניך:

(יא) קטנתי מכל החסדים – (שבת לג) נתמעטו זכויות ע"י החסדים והאמת שעשית עמי לכך אני ירא שמא משהבטחתי נתלכתי בחטא ויגרס לי להמסר ביד עשו:

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

נביא – עובדיה פרק א' ז'-י'

(ז) עד הגבול שלחוקך כל אנשי בריתך השיאוך יכלו לך אנשי שלמה לחמך ישימו מזור תחתיך אין תבונה בו: (ח) מן תחומך אגליוך כל אנשא קימך אטעיוך יכלו לך אנשי שלמה אכלי פתורך שויאו תקלא תחותרך מדלית בר סוכלתנו:

(ח) הלא ביום ההוא נאם יהוה והאבדתי חכמים מאדום ותבונה מהר עשו: (ט) הלא בעדנא היא אמר יי ואובד חכמיין מאדום וכל גבר דביה סוכלתנותא מכרכא דעשו: (ט) וחתו גבוריך תימן למען יפרת איש מהר עשו מקטל: (ט) ויתברון גברך יתבי דרומא בדיל דישתיצי גבר דביה צורכא מכרכא דעשו מקטול:

(י) מחמס אחיה יעקב תבסך בושה ונכרת לעולם: (י) מחטוף אחוך יעקב תחפינך בהתא ותשתיצי לעלם:

רש"י

(ז) עד הגבול שלחוך – אותם שהבטיחוך לעזרה צאו עמך ולווח עד גבול ארצך עד הספר ששם צאו עליך למלחמה ובזאת השיאוך והלחיחו. יכלו לך – לפתוך ללאת ושבו מאחריך. לחמך ישימו מזור תחתיך – אף מאכלך שם לך אחיך יעקב למזור שנתן לך לחם ונזיד עדשים ועל ידו בזית הזכורה. מזור – חולי:

בתובים – משלי פרק ז' יד'-יז'

(יד) בחי שלמים עלי היום שלמתי נדרי: (יד) דבחי דקרבני עלי יומנא שלמית נדרי: (טו) על פן יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך: (טו) מטול היכנא נפקית לאורעך דמפכא הוית לרגשא ואמרת אדברנך: (טז) מרבדים רבדתי ערשי חטבות אטון מצרים: (טז) בתשויתא שוית ערסי ובקרמא קרמתא מצראח: (יז) נפתי משכבי מר אהלים וקנמון: (יז) רסית על ערסי מורא ובורקמא וקונמא:

רש"י

(יד) זבחי שלמים עלי – כלומר סעודה גדולה הכינותי כי היום הקרבתי נדרי ושלמי: (טו) ואמלאך – כדי שאמלאך: (טז) מרבדים – בגדי חופש ונוי ודוגמתו בסוף הספר שנאמר מרבדים עשה לה. רבדתי ערשי – קשתי. חטבות אטון מארים – מהוללות בגדי כלי פשתן חטובין הצאים

ממארים ששם הפשתן מצוי כדכת' בספר (ישעיה יט) ובזון עובדי פשתים אטון תרגום מיתריהם אטוניה: (יז) נפתי משכבי – הנפתי הריח כמניף בסודר צבית הצוסם להביא הריח מלמעלה למטה, ודונש פי' לשון קטור ואמר שאין לו דמיון:

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

משנה – שבת פרק ח'

(א) המוציא יין, פְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חֶלֶב, פְּדֵי גְמִיעָה. דְּבַשׁ, פְּדֵי לִתְנוּ עַל הַפְּתִית. שֶׁמֶן, פְּדֵי לְסוּף אֶבֶר קָטָן. מִיָּם, פְּדֵי לְסוּף בְּהֵם אֶת הַקִּילֹר. וְשֶׁאֵר כָּל הַמְּשָׁקִין, בְּרַב־יַעֲיִית. וְכָל הַשּׁוֹפְכִין, בְּרַב־יַעֲיִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כִּלְכָּל בְּרַב־יַעֲיִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל הַשְּׁעוּרִין הַלָּלוּ אֶלְלָא לְמַצְנִיעֵיהוּ:

אבר קטן – של תינוק בן יומו, והוא אכזב קטנה שצרגל: לשוף – לשפוף ולמחות בהן: קילור – שנותנין על העין: ושאר כל המשקין – שאין עושין מהן רפואה: שופכין – מים סרוחין, וחזו לגבל בהן את הטויט: כולן ברביעיית – אף היין והחלב והדבש, ללא אמרו שיעורין במשנה אלא למצניעיהן, אבל שאר כל אדם אין חייבין אלא ברביעיית. וסבירא ליה לר' שמעון דמצניע עאמו צעי שיעורא זוטא, וצצציר מהאי שיעורא לא מחייב, דליה ליה לר' שמעון כל שאין כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו שיתחייב עליו מצניעו בכל שהוא. ואין הלכה כרבי שמעון:

רע"ב – (א) המוציא יין כלי מזיגת הכוס – של ברכת המזון, שהוא רובע רביעיית יין חי, כדי שימזגנו לחשבון על חד של יין תלחא ממים ויעמוד על רביעיית הלוג שהוא שיעור כוס של ברכה: כדי גמיעה – מה שאדם צולע צבת אחת – וחלב בהמה טמאה ללא חזי לשתייה שיעורו כדי לכחול עין אחת: על הכתית – מכה שעל גבי הסוסים והחמורים מחמת המשאוי. ומאלתי כתוב ששחין היוצא בעור הבשר כשמגיע להתצטל הוא עושה ראש למעלה וקרוי פי כחית. ואע"פ שהדבש עיקרו לאכילה, כיון שרפואתו מצויה והוא משהו, אזלינן בתר שיעורא זוטרא לחומר:

(ב) המוציא חֶבֶל, פְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶזְנֵי לְקַפָּה. גְּמִי, פְּדֵי לַעֲשׂוֹת הַתְּלָאֵי לְנִפְּחָ וְלִכְבָּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, פְּדֵי לְטַל מְמַנְנוּ מִדַּת מְנַעַל לְקָטָן. גֵּיר, פְּדֵי לְכַתֵּב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכָסִין. וְהַמוֹצֵיא קֶשֶׁר מוֹכָסִין, חַיֵּב. גֵּיר מַחֻקָּה, פְּדֵי לְכַרְךָ עַל פִּי צְלוּחִית קְטַנָּה שֶׁל פְּלִיטוֹן:

והוא מוסר לו חותם להראות למוכס שצבער האחר מן הנהר להראותו שכבר פרע המכס, ודרכו לכתוב שתי אותיות גדולות לסימן, והן גדולות משתי אותיות שלנו: ניר מחוק – שוב אינו ראוי לכתוב, לפיכך נריך שיעור גדול לכרוך על פי כלוחית:

רע"ב – (ב) און לקופה – לאחזה בה: תלוי – לתלותו בו. וצציר משיעור און לקופה: מדה מנעל – להראות לאומן כמה ז' אני נריך, ושיעוריה צציר מתלוי: ניר – מעצבים עושין אותו: קשר של מוכסין – פעמים שאדם נותן מכס צראש הנהר מזה

(ג) עור, פְּדֵי לַעֲשׂוֹת קְמִיעַ. קֶלֶה, פְּדֵי לְכַתֵּב עָלָיו פְּרָשָׁה קְטַנָּה שֶׁבַתְּפִלִּין, שֶׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דִּיּו, פְּדֵי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת. כְּחוֹל, פְּדֵי לְכַחַל עֵין אַחַת:

– לרשום על שתי חוליות של כלי או על שני קרשים לזוג: כדי לכחול עין אחת – שכן ננועות ההולכות מעוטפות אין מגלות אלא עין אחת וכוחלות אותה:

רע"ב – (ג) לעשות בו קמיע – לכסות בו את הקמיע: קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה – דאידי דמזו יקרין לא עביד מיניה קשר מוכסין אלא תפילין ומזוזות ולא מיחייב צציעורא זוטא: דיו כדי לכתוב שתי אותיות

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

(ה) דָּבַק, פְּדִי לִתְנוּן בְּרֹאשׁ הַשִּׁבְשֵׁבֶת. זָפַת וּגְפָרִית, פְּדִי לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שְׁעוּהָ, פְּדִי לִתְנוּן עַל פִּי נֶקֶב קָטָן. חֲרָסִית, פְּדִי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, פְּדִי לַעֲשׂוֹת פְּטָפוּט. סַבִּין, פְּדִי לִתְנוּן עַל פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. סִיד, פְּדִי לְסוּד קְטָנָה שְׁבַבְנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, פְּדִי לַעֲשׂוֹת בְּלָפוּל. רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר, פְּדִי לַעֲשׂוֹת אֲנָדִיפִי:

– צמקום שאין פחמין אורפין הזהב באש של סובין. פירוש אחר, שרגלין לתת סובין על פי הכור כשמתכין הזהב: לסוד קטנה שבנות – בנות שהגיעו לפרקן ולא בא להן האורח, בנות עניים טופלות אותן בסיד והאורח ממנה לבוא, ומשיר נמי את השער. ובנות עשירים טופלות בסולת. ובנות מלכים בשמן זית שלא הביא שליט: כלכל – הצדעין, וסדין אותן בסיד להשכיב את השער: אנדיפי – למטה מן הצדעין מעט שקורין בת ילדעא. ואין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי נחמיה:

רע"ב – (7) השבשבת – הצידן מושיבין נסר קטן בראש הקנה ונותנין עליו דבק והעוף יושב עליו ונדבק בו, ולריך לתת עליו דבק הרבה כדי שיהא העוף נדבק בו: לעשות בו נקב קטן – כלי שמשימין בו כסף חי סותם פיו בזפת או בגפרית ועושה בסתימה נקב קטן להוציא ממנו הכסף חי: חרסית – לבינה כחוסה: לעשות פי כור – שהמפוח נכנס בו: פטפוט – רגל למקום מושב הכור, שמושיבין אותו על כן ובסיס העשוי לכך: סובין כדי לתנו על פי הכור של ארפי זהב

(ה) אֲדָמָה, בְּחוֹתֶם הַמְרֻצוּפִים, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים אֹמְרִים, בְּחוֹתֶם הָאֲגָרוֹת. זָבַל וְחוֹל הַדֶּק, פְּדִי לְזַבֵּל קֶלַח שֶׁל פְּרוּב, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים אֹמְרִים, פְּדִי לְזַבֵּל פְּרִישָׁא. חוֹל הַגָּס, פְּדִי לִתְנוּן עַל מְלֵא כַף סִיד. קָנָה, פְּדִי לַעֲשׂוֹת קְלָמוֹס. וְאִם הָיָה עֵבֶה אִו מְרָסָס, פְּדִי לְבִשֵׁל בּוֹ בִּיעָה קֶלַח שְׁבִיבִיעִים, טְרוּפָה וּנְתוּנָה בְּאֲלָפִים:

אכבעותיו: עבה – שאינו ראוי לכתיבה: מרוסס – מרוצץ ושזור: ביצה קלה – ביצת תרנגולת. ואמאי קרי לה ביצה קלה, שקלה להתבשל יותר משאר ביצים. והשיעור הוא כדי לבשל כגרוגרת ממנה: טרופה – מעורבת בשמן: ונתונה באלפס – שהוחס כבר, שהיא ממהרת להתבשל:

רע"ב – (ה) אדמה – טיט אדום: מרלופין – שקין גדולות שנושאים בהן פרקמטיא בספינות וחותמין אותן כדרך שחותמים האוגרות. ושיעור דרבנן זוטר מדר' עקיבא. והלכה כחכמים: כדי לזבל פרישא – כרתי. ושיעוריה זוטר מקלח של כרוב. והלכה כחכמים: מלא כף סיד – כף של סיידין: כדי לעשות קולמוס – המגיע לקשרין של אמלע

(ו) עֵצִים, פְּדִי לַעֲשׂוֹת תַּרְוֹד. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, פְּדִי לַעֲשׂוֹת מְפִנּוֹ חָף. זְכוּכִית, פְּדִי לְגָרֵד בּוֹ רֹאשׁ הַכַּפְּפָר. צְרוּר אִו אָבֹן, פְּדִי לְזָרֵק בְּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר יַעֲקֹב אֹמֵר, פְּדִי לְזָרֵק בְּפִהָמָה:

החוטין: כדי לזרוק צבהמה – ללא טרח אינש למשקל כרור משום עוף להבריחו, דבקלא בעלמא סגי ליה:

רע"ב – (ו) תרווד – כף: חף – שן משני המפתח שפותחים בה הלחות. ואין הלכה כרבי יהודה: כרכר – של אורגין, ומעבירו על השתי כשהוא מתוח לפניו וסובט בו

(ז) חָרָס, פְּדִי לִתְנוּן בֵּין פְּעִים לְחִבְרוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מְאִיר אֹמֵר, פְּדִי לְחַתוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, פְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

מֵאִיר, אֶף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדַבֵּר, זְכֹר לְדַבֵּר, (ישעיה ל) וְלֹא יִמְצָא
בְּמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׁ לְחַתּוֹת אִשׁ מִיְקוּד. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, מִשֶּׁם רְאִיָּה (שם)
וְלְחֲשׂוֹף מַיִם מִגְּבָא:

חרס בחתיית האור: לחשוף – ללכות: מגבא
– גומא קטנה שהמים נקבלים. אלמא חשיב
חרס נמי בקבלת המים. והלכה כרבי יוסי:

רע"ב – (ז) זין פליס לחצרו – כשמסרין
פלימין ועמודין וקורות ועושין קורות של
קורות על הארץ ויש חלל זין זו לזו סומכו
תחתיו שלא יתעקס: זכר לדבר – לחשיב

גמרא – שבת דף קיח' ע"ב

אמר רב יהודה אמר רב כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו
שנאמר והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך עונג זה איני יודע מהו
כשהוא אומר וקראת לשבת ענג הוי אומר זה עונג שבת במה מענגו רב
יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב אמר בתבשיל של תרדין
ודגים גדולים וראשי שומין רב חייא בר אשי אמר רב אפילו דבר מועט
ולכבוד שבת עשאו הרי זה עונג מאי היא אמר רב פפא כסא דהרסנא אמר
רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובר
עבודה זרה [כדור] אנוש מוחלין לו שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת וגו'
מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו אמר רב יהודה אמר רב אלמלי
שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון שנאמר ויהי ביום
השביעי יצאו מן העם ללקט וכתוב בתריה ויבא עמלק אמר רבי יוחנן
משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן
מיד נגאלים שנאמר כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתוב
בתריה והביאותים אל הר קדשי וגו'.

רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא אמר בואו ונצא לקראת שבת
המלכה רבי ינאי לביש מאניה מעלי שבת ואמר בואי כלה בואי כלה. רבי
אבהו הוה יתיב אתכתקא דשינא ומושיף נורא. רב ספרא מחרין רישא
רבא מלח שיבוטא רב הונא מדליק שרגי רב פפא גדיל פתילתא רב חסדא
פרים סילקא רבה ורב יוסף מצלחי ציבי רבי זירא מצתת צתותי רב נחמן
בר יצחק מכתף ועייל מכתף ונפיק אמר אילו מקלעין לי רבי אמי ורבי
אסי מי לא מכתפנא קמייהו:

קש"י על הגמרא

אנוש – התחילו לעבוד עבודה זרה, לכתיב
(בראשית 7) אז הוחל לקרוא וגו': מתעטף –
בבגדים נאים: בואי כלה – הכי קרי ליה

תבשיל של תרדין – חשוב הוא: לחשי שומין
– חשובים היו להן: כסא דהרסנא – דגים
קטנים מטוגנים בשמן קרביהן ובקמה: לור

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

ראש צהמה לחרוך, מחרכו הוא בעלמו: פריס – לשון פרומיס, מחתך: מלתת לתותי – מלית האור בעלים דקיס: מכתף ועייל מכתף ונפיק – בערב שבת יולא ונכנס להביא תמיד משולות כלי תשמיש וצגדי חופש ומגדים, כחדם שמקבל את רבו צביתו, ומראה לו שהוא חסוד עליו וחרד לכבודו לטרוח ולהרבות בצבילו:

לשבתת שבת, מתוך חציבות: אתכתקא דשינא – פשטודו"ל של שן, שחשוב היה ועשיר: ומושיף נורא – נופח משם נורא לכבוד השבת, ורבינו לוי גרס אתכתקא דשאגא תהר: לביש גונדא – כלי שחור, להודיע שהיום אינו כדי להתנהג בחשיבות מלהתעסק בחשילי שבת, ולא יטנף צגדיו בצישול קדירות: מחריך רישא – אם היה פס

זוהר – וישלח דף קסו' ע"א

וישלח יעקב מלאכים, אמר רבי אבא וכי אמאי אתער איהו לגביה דעשו, וטב הוה ליה לאשתוקי מניה. אלא אמר יעקב ידענא דעשו חייש ליה ליקרא דאבא ולעלם לא ארגיז קמיה, והא ידענא הואיל ואבא קיים לא מסתפינא מניה, אבל השתא (הואיל דאבא קאים בעינא לאתפייס (לאתפייסא)) עמיה, מיד וישלח יעקב מלאכים לפניו:

וישלח יעקב מלאכים. רבי שמעון פתח ואמר, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו ממותכפד וחסר לחם, האי קרא על יצר (דף קסו ע"ב) הרע אתמר, בגין דאיהו מקטרנא תדיר לגבי בני נשא, ויצר הרע איהו ארים לביה ורעותיה דבר נש בגאותא ואזיל אבתריה מסלסל שעריה וברישיה עד דאיהו אתגאי עליה ומשיף ליה לגיהנם:

אבל טוב נקלה, ההוא דלא אזיל אבתריה דיצר הרע ולא אתגאי כלל ומאיך רוחיה ולביה ורעותיה לגבי קודשא בריך הוא, וכדין ההוא יצר הרע מתהפך לעבד לו, דלא יכיל לשלטה עלוי, וההוא בר נש שליט עלוי כמה דאת אמר, (בראשית ד) ואתה תמשל בו:

ממותכפד, כמה דאמרן דאיהו אוקיר גרמיה מסלסל בשעריה אתגאי ברוחיה, ואיהו חסר לחם, חסר מהימנותא כמה דאת אמר, (ויקרא כא) לחם אלהיו וגו' (ויקרא כא) לחם אלהיהם הם מקריבים וגו':

דבר אחר טוב נקלה (ועבד לו), דא יעקב דמאיך רוחיה לגביה דעשו. בגין דלבתר ליהוי עבד לו וישלוט עלוי ויתקיים ביה (בראשית כז) ועבדוה עמים וישתחוו לה לאומים וגו', ועדין לא הוה זמניה כלל. אלא בגין דסליק ליה יעקב לבתר יומיא, ועל דא הוה מיד נקלה. ולבתר ההוא דאיהו מתכפד יהא עבד לו, ההוא דאיהו חסר לחם יהא עבדא לההוא דיהבו ליה רוב דגן ותירוש:

תא חזי, על דא בגין דידע יעקב דאצטרף ליה, השתא אתהפך ליה נקלה. ויותר חכמה ועקימו עבד ברא, מפל מה דעבד לגבי דעשו. דאילו הוה ידע

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

עָשׂו חֲכָמָה דָּא יִקְטִיל לִיה לְגַרְמִיָּה וְלֹא יִיתִי לְדָא, אָבֵל כְּלָא עֵבֵד
בְּחֻמְתָּא, וְעֲלִיָּה אָמְרָה חֲנָה (שמואל א ב) יִי יַחְתּוּ מְרִיבֵיו וְגו' וַיִּתֵּן עַז
לְמַלְכוֹ וְגו':

הלכה – הרמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ד'

(ג) אם היה מלמד מפיו לתלמידים מלמד ואם היה מלמד על פי מתרגם המתרגם עומד
בינו ובין התלמידים והרב אומר למתרגם והמתרגם משמיע לכל התלמידים וכשהם
שואלין למתרגם הוא שואל לרב והרב משיב למתרגם והמתרגם משיב לשואל ולא
יגביה הרב קולו יותר מקול המתרגם ולא יגביה המתרגם קולו בעת ששואל את הרב
יותר מקול הרב אין המתרגם רשאי לא לפחות ולא להוסיף ולא לשנות אלא אם כן
היה המתורגמן אביו של חכם או רבו אומר הרב למתורגמן כך אמר לי רבי או כך
אמר לי אבא מרי וכשאומר המתורגמן הדברים לעם אומר בשם החכם ומזכיר שמו של
אבי הרב או של רבו ואומר כך אמר רבנא פלוני אע"פ שלא הזכיר הרב שמו של חכם
שאסור לקרות לרבו או לאביו בשמו:

(ד) הרב שלמד ולא הבינו התלמידים לא יכעוס עליהם וירגז אלא חוזר ושונה הדבר
אפילו כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה וכן לא יאמר התלמיד הבנתי והוא לא
הבין אלא חוזר ושואל אפילו כמה פעמים ואם כעס עליו רבו ורגז יאמר לו רבי תורה
היא וללמוד אני צריך ודעתי קצרה:

מוסר – מספר צידה לדרך דף ר"ז ע"א

א. גֵּדֵר הָעֲבוּדָה לְבוֹרָא יִתְבַּרְךָ הִיא הַפְּנִיעָה עַל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר גְּמַלְהוּ מֵעַת יַעֲרֹתוּ עַד
עַת בְּחִינָתוֹ וְהַקְּנַת שְׂכָלוֹ בְּלִמְתֵי טוֹבָה אֲשֶׁר קִדְּמָהוּ רַק הַכֹּל בְּגִדּוּלְתוֹ וְחֶסְדוֹ הַגְּדוֹל לְכֹן
הַשְּׂכָל יַחֲיִיב שִׁיחִיָּה נִכְנַע לְפָנָיו וַיְרוּץ לְעֲבוּדָתוֹ וּלְמַצּוֹתוֹ כְּעֵבֵד לְפָנָיו רַבּוֹ וְתַמִּיד יוֹם יוֹם
יוֹסִיף הַכְּנָעָה וְכֹל אֲשֶׁר יוֹסִיף לוֹ הַשֵּׁם טוֹבָה עַל שְׂאָר בְּנֵי אָדָם מֵהַבְּלִי הַזֶּמֶן וְהַדּוּמָה לוֹ
חַיִּב יוֹתֵר לְפָנָיו וְלַעֲבוֹד עֲבוּדָתוֹ לְפָרוֹעַ מֵעַט מֵחֻבּוֹת הַשֵּׁם עָלָיו וַיִּכְנַע בְּאַבְרָיו וּבְכָל
כַּחוֹתָיו. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַשְּׂכָל יוֹרֵה עַל חַיִּיב קְבֻלַּת הָעֲבוּדָה הַעֲיָרָה הַתּוֹרָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ
לְעִשׂוֹת לָהּ גֵּדֵר וּגְבוּל לְשֵׁלֶם לוֹ קִצַּת מַחֲיוּבוֹ וּבְאִיזָה דְרָךְ טוֹב לוֹ וְהַתּוֹרָה מִתְחַלֶּקֶת עַד
שְׁלֹשָׁה חֻלְקִים. הָאֶחָד צוּי. הַשְּׁנַי אֲזִהְרָה. הַשְּׁלִישִׁי מִתָּר. וְהַצּוּי מִתְחַלֵּק לְשְׁנַי חֻלְקִים
אֶחָד מֵהֶם חוֹבַת הַלְּבָבוֹת בִּיחּוּד הָאֵל וְהַיּוֹת שְׁלֵם עִמּוֹ וּבוֹטַח אֱלֹהֵי וְהַתְּרַצוֹת בְּגִזְרוֹתָיו
וְלְהֶאֱמִין בְּנִבְיָאָיו וּבְתוֹרָתוֹ וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ וּלְשִׁמּוֹר חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו וַיַּחֲשׁוּב בְּנַפְלְאוֹתָיו
וַיִּבְחַן בְּטוֹבוֹתָיו וְהִרְבָּה דְבָרִים פִּיּוּצָא בְּזֶה מִמָּה שִׁיאָרִיף הַסְּפּוֹר. וְהַשְּׁנַי מֵהֶם חוֹבַת
הַלְּבָבוֹת וְהַאֲבָרִים יַחְדָּיו בִּיחּוּד הַלְּשׁוֹן עִם הַלֵּב בְּקִרְיָאת הַתּוֹרָה וְלִמּוּדָה וְהַתְּפִלָּה וְהַעֲוֹם
וְהַצְּדָקָה וְהַנְּלוּזָה אֱלִיָּהֶם וְהַשְּׁבִיתָה מִן הַמַּעֲשִׂים בְּשִׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים וְעֲשִׂיית סְכָה
וְלוֹלֵב וְצִיּוּת וְהַדּוּמָה לוֹ:

חק לישראל – פרשת וישלח יום ב'

לע"נ

זאב וזיית בן שרה, גר גבריאל בן סוזן יהונתן בן צדיקה, דניאלה פורטונה בת רוזל, צדיקה בת שרה ז"ל.